Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto
U 76/2022 vp
Asianro 7008/00.07/2022
7.10.2022

Viite: Lausuntopyyntö 30.9.2022 valtiovarainvaliokunta 11.10.2022

Suomen metsäkeskuksen lausunto valtioneuvoston kirjelmästä koskien ehdotusta ennallistamisasetukseksi (U 76/2022 vp)

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luonnon ennallistamisesta (ennallistamisasetus). Suomen metsäkeskus pitää tärkeänä edistää pitkäjänteisesti ja tehokkaasti toimia, joilla pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuutta.

Ennallistamisella on tärkeä merkitys sellaisten luontotyyppien ja lajien ylläpitämiseksi ja palauttamiseksi, joita muilla tavoin ei voida ylläpitää tai säilyttää. **Ennallistamistoimia tulee erityisesti kohdentaa suojelualueiden tilan parantamiseksi sekä sellaisiin lajeihin ja luontotyyppeihin, joista Suomella on erityinen vastuu.**

Ennallistamisen tulokset riippuvat kohdealueen ominaisuuksista, käyttöhistoriasta ja ajallisesta kehittymisestä, lähtötilanteesta sekä valituista toimista. Ennallistamiskohteiden tulee olla harkittuja ja ennallistamistoimien oikein kohdennettuja ja mitoitettuja, jotta halutut tavoitteet voidaan saavuttaa. Kaavamaiset ratkaisut eivät takaa hyvää lopputulosta, ja siksi ennallistamiskohteiden ja -toimien valinnassa on tärkeää säilyttää riittävä kansallinen ja alueellinen harkintamahdollisuus. **Metsäkeskus pitää tärkeänä, että asetusehdotuksen käsittelyssä saadaan lopputulos, joka takaa riittävän kansallisen liikkumavaran monimuotoisuustavoitteiden tehokkaaseen toimeenpanoon jäsenvaltioissa.**

Toimenpiteiden kustannustehokkuuteen, sekä suoriin ja epäsuoriin talousvaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota, jotta ennallistamistoimet voidaan kohdentaa mahdollisimman tehokkaasti. Metsäkeskus tukee valtioneuvoston kantaa siitä, **että toimeenpanon kustannuksiin voidaan vaikuttaa merkittävästi kohdentamalla ennallistamistoimia**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Elektronisk undertecknat
https://sign.visma.net/fi/document-check/1d0d3a7f-63b3-4804-a714-af6e6ac1998e
VISMA Sign
www.vismasign.com

niiden kustannusvaikuttavuuden perusteella. Kustannusvaikuttavuuden kannalta merkittävää on perusmuistiossa esitetty linjaus heikentymättömyysvelvoitteen ulottamista vain sellaisiin Natura-verkoston ulkopuolisiin esiintymiin, jotka ovat tärkeitä luontotyypin säilyttämiseksi.

Asetusehdotuksen vaikutusarvioinnin mukaan asetuksen toimeenpanosta koituisi Suomelle vajaan miljardin suuruinen vuosittainen kustannus. Mikäli asetusta toteutettaisiin ehdotuksessa esitetyllä tavalla, ennallistamiskohteita jouduttaisiin priorisoimaan ja toimia kohdentamaan pitkälle aikavälille. **Asetusehdotuksen perusteella Suomelle tulevat velvoitteet ja niihin liittyvät aikataulut eivät siten vaikuta realistisille.** Ne ovat myös talouden kokoon suhteutettuna kohtuuttoman suuret moneen muuhun jäsenvaltioon verrattuna.

Metsäkeskus suhtautuu varauksella komission asetusehdotuksen liitteenä olleeseen vaikutusten arviointiin. Arvioissa ei ole huomioitu toimenpiteiden toteuttamisen vaihtoehtoiskustannuksia, siten arviot taloudellisista vaikutuksista ovat lähtökohtaisesti puutteellisia ja asetuksen vaikutusarvioinnin sosioekonominen hyöty on tehty puutteellisen tiedon pohjalta. Komission arvio vuosittaisista 9,7 miljardin euron hyödyistä ekosysteemipalveluissa vaikuttaa selkeältä, jopa tarkoitushakuiselta yliarviolta. Lisätietoa tarvitaan asetuksen vaikutuksista jäsenmaiden kansantalouksiin kerrannaisvaikutuksineen. Metsäkeskus **pitää tärkeänä, että vaikutusarviointia syvennetään ja vaikutustietoja täydennetään jatkokäsittelyssä asetuksen kokonaisvaikutuksien selventämiseksi sekä toimeenpanon tehostamiseksi**.

Suomessa on tehty hyviä kansallisia arvioita eri EU-aloitteiden sekä lisäsuojelun taloudellisista vaikutuksista, joita olisi hyvä tarkentaa ja syventää. Lisäksi olisi hyvä tehdä arvioita nyt käsittelyssä tai valmistelussa olevien EU-aloitteiden ja niiden toimeenpanon yhteisvaikutuksista. Metsäkeskus suhtautuu varauksellisesti valtioneuvoston perustelumuistiossa esitettyihin arvioihin paikallistaloudellisista vaikutuksista, ja pitää **tärkeänä, että alue- ja paikallistaloudellisia vaikutuksia selvitetään jatkossa.**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/1d0d3a7f-63b3-4804-a714-af6e6ac1998e
VISMA Sign
www.vismasign.com

Tavoitteiden asettamisen, asetusehdotuksen muun käsittelyn ja toimeenpanon taustalle tarvitaan kansallisesti lisätietoa erityisesti luontodirektiivin luontotyyppien sekä luonto- ja lintudirektiivien lajien tilasta, jotta lähtötilanteesta sekä tarvittavista toimenpiteistä ja niiden edellyttämästä pinta-alasta saadaan selkeä ja yksiselitteinen kuva. **Arvioinnissa tulisi huomioida ennallistamisen tulokseen liittyvät epävarmuuksia ja riskit.** Kosteikkojen ja turvemaiden osalta tulee ottaa huomioon myös vesiensuojelun ja vesistöjen suojelutoimenpiteiden tarve. Tutkimus ja erilaiset kokeilut ovat tärkeitä epävarmuuksien ja riskien vähentämiseksi.

Suomen metsäkeskus **pitää tärkeänä talousmetsien luonnonhoidon edistämistä metsien taloudellisen käytön ja monimuotoisuuden edistämisen yhteensovittamiseksi**. Erilaisista olosuhteista ja lähtökohdista johtuen asetuksessa ehdotetut metsäluonnon tilaa mittaavat indikaattorit eivät parhaalla mahdollisella tavalla kuvaa luonnon monimuotoisuuden tilan paranemista talousmetsissä kaikissa jäsenvaltioissa. Mikäli ehdotuksessa kuvattujen mittareiden avulla tehdään koko EU:n alueella tulkintaa metsäluonnon hoidon tilanteessa, tulee **niiden tulkinnassa olla tarkka, jotta ei saada vinoutunutta kuvaa eri jäsenvaltioiden metsäekosysteemien tilan kehittymisestä**. Esitettyjä metsäindikaattoreita voi olla vaikea seurata luotettavasti olemassa olevilla menetelmillä. Metsäkeskus tukee valtioneuvoston kantaa siitä, että metsäpolitiikan tulee olla jatkossakin EU:ssa kansallisen päätäntävallan piirissä.

Esitetyistä kansallisista ennallistamissuunnitelmista voidaan saada hyvä ennallistamisen toimeenpanon väline, joka palvelee pitkän aikavälin suunnittelua, kohteiden priorisointia, keinojen valintaa ja kehittämistarpeiden arvioimista sekä luo kokonaiskuvan toimeenpanosta ja tarvittavasta resursoinnista sekä luo pohjan toimivalle seurannalle. **Kansallisissa suunnitelmissa voidaan parhaiten ottaa huomioon jäsenvaltioiden erityispiirteet ja haasteet ennallistamisen toimeenpanossa, kuten Suomessa laaja-alaisten ennallistamishankkeiden kannalta haastava kiinteistörakenne, sekä jo toimivat luonnon tilaa ja ennallistamista edistävät ratkaisut ja prosessit,** kuten vapaaehtoiset Metso- ja Helmi-ohjelmat.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Rafrænt undirskrifað
https://sign.visma.net/fi/document-check/1d0d3a7f-63b3-4804-a714-af6e6ac1998e
VISMA Sign
www.vismasign.com

Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto
U 76/2022 vp
Asianro 7008/00.07/2022
7.10.2022

Ennallistamissuunnitelma toimii tehokkaan toimeenpanon välineenä vain, jos asetuksessa säilytetään riittävästi kansallista harkintavaltaa resurssien suuntaamiseksi monimuotoisuuden edistämisen kannalta tärkeimpiin kohteisiin. Ennallistamissuunnitelman sisältövaatimuksissa tulee keskittyä niihin tietoihin, joita tarvitaan ennallistamisen vaikuttavan ja samalla kustannustehokkaaksi toteuttamiseksi ja aiheuttaa mahdollisimman vähän tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

Riittävään ja laadukkaaseen seurantaan tulee kiinnittää huomiota jo ennallistamissuunnitelmaa laadittaessa, mukaan lukien eri organisaatioiden vastuut ja niille osoitettu resurssointi. Seurannan menetelmiä (mm. laserkeilaus yhdistettynä muihin kaukokartoitusmenetelmiin) tulee edelleen kehittää sekä sovittaa yhteen nykyisiä sekä uusia seurantoja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, jotta ennallistamisen tuloksista saadaan riittävän laadukasta tietoa ja seurantatiedon keräämisen kustannukset voidaan pitää kohtuullisella tasolla. Luonnon tilan (monimuotoisuuden) kehittymistä on usein hankala todentaa ilman varsinaisia maastotarkastuksia, mikä tulee huomioida seurantoja järjestettäessä ja resursoidessa.

Ennallistamiseen ja luonnon tilaan liittyvien määritelmien ja keskeisten käsitteiden tulee olla selkeistä ja yksiselitteisiä sekä eri metsäisissä EU-aloitteita ja -säädösehdotuksissa olevat käsitteet ja määritelmät keskenään johdonmukaisia. Tällä hetkellä käsittelyssä tai valmistelussa olevien **EU:n metsiä koskevien aloitteiden ja säädösten pohjalta rakentuvasta politiikkakehyksestä on tulossa osin päällekkäinen ja vaikeatulkintainen, jolloin sen toimeenpano, tavoitteiden seuranta ja valvonta muodostuu hankalaksi.**

Jäsenvaltioiden päätösmahdollisuuksia heikentävät ehdotetut delegoidut säädökset, joilla voidaan muuttaa jälkikäteen merkittävästikin asetuksen toimeenpanoa. **Rakentavampi tapa ohjata ja tehostaa kansallista ennallistamistyötä on panostaa ennallistamissuunnitelman seurantaan ja sen toimeenpanon välitarkasteluihin, joissa voitaisiin pureutua toimeenpanon tehostamiseksi tarvittaviin tarpeisiin ja keinoihin, ja huomioida uusin tutkimustieto ja kokemukset.** Metsäkeskus yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että komissiolle siirrettävä toimivalta on riittävän tarkkarajaista, oikeasuhtaista, tarkoituksenmukaista ja perusteltua.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Rafrænt undirskrifað
https://sign.visma.net/fi/document-check/1d0d3a7f-63b3-4804-a714-af6e6ac1998e
VISMA Sign
www.vismasign.com

Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto
U 76/2022 vp
Asianro 7008/00.07/2022
7.10.2022

Ennallistamistiedon paraneminen ja käytännön kokemus tukevat jatkossa ennallistamiskohteiden valintaa ja ennallistamisen hyvää toimeenpanoa jatkossa. Ennallistamistoimien kohdentamisessa on tärkeää kunnioittaa maanomistajien omaisuudensuojaa, kuten perustelumuistiossa todetaan. Koska asetuksen, etenkin vuoteen 2050 ulottuva kunnianhimon taso, on erittäin korkea, olisi tärkeä myös tarkastella, miten tavoitteet voidaan toteuttaa maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuen myös pitkällä aikavälillä kunnianhimon tason noustessa.

Jaana Kaipainen
johtava EU-metsäasiantuntija
Suomen metsäkeskus

Jakelu valtiovarainvaliokunta

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signeret / Rafrænt undirskrifað
https://sign.visma.net/fi/document-check/1d0d3a7f-63b3-4804-a714-af6e6ac1998e
VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 5 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 5 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 5 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 5 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 5 sider før denne side

JAANA KRISTIINA KAIPAINEN
d8c8b798-912d-4249-9668-83bc5ff9bf69 - 2022-10-07 11:15:31 UTC +03:00
BankID / MobileID - cba33b2a-53de-4b49-906d-8f3349769b04 - FI

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende